

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin/detta-galler-om-coronavaccin>

Koronavirüs Aşıları Hakkında

Yayınlanma: 28 Ocak 2021

Son güncelleme: 23 Ağustos 2021

İsveç'te Covid-19 aşılmasına 2021 Ocak ayında başlandı ve aşılarla olan ilgi büyük. Maalesef aşılar hakkında farklı yanlış algılamalar, mitler ve dezenformasyonlar dolaşıyor ki bunlar da birçok kişinin yanlış anlaması ve endişelenmesi için gereksiz bir risk oluşturuyor.

Bulaşıcı bir hastalık geçirmek aşı olmaktan daha riskli

Covid-19 aşısı yaptırmaktansa hasta olmanın daha iyi olduğuna dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Ciddi bulaşıcı bir hastalık geçirmek aşı olmaktan çok daha tehlikelidir. Birçok enfeksiyon hastalığı, asıl hastalıktan geçtikten çok sonra dahi devam eden uzun süreli tıbbi rahatsızlıklara neden olabiliyor.

Covid-19, şu ana kadar 14.600'i İsveç'te olmak üzere dünyada yaklaşık 4,5 milyon kişinin ölümüne yol açan ciddi ve öngörülemeyen bir hastalıktır. Aşı olmanın faydaları ciddi yan etkilerden muzdarip olma riskinden çok daha fazladır.

Mer information finns på Folkhälsomyndighetens webbplats

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/rad-och-information-till-riskgrupper/>

Covid-19 aşısı olmak sadece güçlü bir bağışıklık sistemine güvenmekten daha iyidir

Güçlü bir bağışıklık sisteminin olduğuna güvenmenin Covid-19 aşısı olmaktan daha iyi olduğuna dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Güçlü bir bağışıklık sistemi tabii ki maruz kaldığımız farklı enfeksiyonlara karşı daha dirençli olmamıza yardımcı olabilir. Ancak belirli bir hastalığa karşı güçlü bir bağışıklık sistemimizin olup olmadığını önceden bilmek mümkün değil ve işi şansa bırakmak riskli. Covid-19 yeni bir hastalık. SARS-CoV-2 virüsü 2019 Aralık ayında tespit edildi ve bazı grupların hastalığa karşı zaten iyi bir bağışıklık sistemine sahip olduğuna dair bilimsel kanıtlar yok.

Ciddi bulaşıcı hastalıklardan korunmak için en iyi ve en güvenli yol aşı olmaktır.

Vaccin och vaccination

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/vaccin>

AB tarafından onaylanmış koronavirüs aşuları iyi bir koruma sağlıyor

Covid-19 aşularının hastalığa karşı yeterince iyi bir koruma sağlayamadığına dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Ciddi enfeksiyon hastalıklarına karşı aşı olmanın yararlarına dair kapsamlı tarihi bilgi mevcut. Aşuların normalde %60–90 oranında koruma etkisi var ki bu da hem sizi hastalıktan koruyor hem de hastalığın yayılmasını engelliyor. Koruma etkisi, daima binlerce kişinin dahil olduğu klinik deneylerin sonuçlarına dayalı olarak grup bazında ölçülmektedir. Bununla beraber her bir bireyin aşı sonrası edindiği korumayı belirlemek mümkün değil.

İsveç'teki onaylı Covid-19 aşuları, 20.000–40.000 kişide test edilmiş ve hastalığa karşı iyi bir koruma etkisi göstermiştir. Covid-19, özellikle yaşlılar ve diğer hassas gruplarda ciddi hastalıklara ve ölüme neden olabilen bir hastalıktır. Bu sebeple olabildiğince çok kişinin ve özellikle de risk gruplarında olan kişilerin aşı olması önemli.

Mer om effekten av vaccinationsprogram på Folkhälsomyndighetens webbplats

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vaccinationsprogram/uppfoljning-av-vaccinationsprogram/infografik-om-effekten-av-vaccinationsprogram/>

D vitamini, Ivermektin ve klorokin fosfat, Covid-19 hastalığını önleyemez ve tedavi edemez

D vitamini, Ivermektin ve klorokin fosfatın, Covid-19 hastalığını önleyebildiği ve tedavi edebildiğine dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

D vitamini, Ivermektin ve klorokin fosfatın, Covid-19 hastalığını önlemek veya tedavi etmek için kullanılabileceğine dair ikna edici bilimsel bir kanıt yok. Bu ürünlerin birçoğu ile ilgili dünyada birçok araştırma yapıldı ve halen bir dizi klinik deney yürütülüyor ama şu ana kadar hiçbir araştırma ikna edici bir etki gösteremedi.

Klorokin fosfat, sıtmaya karşı kullanılan bir ilaç ve yüksek dozda alındığında ciddi yan etkilere neden olabiliyor. Ivermektin öncelikle insanlarda ve hayvanlarda farklı parazit enfeksiyonlarına karşı kullanılıyor. Avrupa ilaç ajansı EMA, bu iki ilaç için yapılan araştırmaları inceledi ve mevcut araştırmalara dayalı olarak Covid-19 hastalığına karşı kullanımını destekleyen herhangi bir bilgi olmadığı sonucuna vardı.

D vitamini, güneş ışınları ve normal gıdalar vasıtasıyla vücutta sentezlenir ama gıda takviyesi olarak da alınabilir. İsveç Gıda Kurumu'na (*Livsmedelverket*) göre D vitamini eksikliği, solunum yolu enfeksiyonlarına olan duyarlılık hususunda önemli olabilir ama şu an D vitamininin Covid-19 hastalığının bulaşmasını veya ciddi komplikasyonlar geçirme riskini azalttığını söylemek için yeterli bilgiye sahip değiliz.

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/nyheter/paminnelse-om-riskerna-med-klorokin-och-hydroxiklorokin-vid-behandling-av-covid-19>

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/nyheter/ema-avrader-fran-anvandning-av-ivermektin-mot-covid-19>

https://www.livsmedelverket.se/livsmedel-och-innehall/naringsamne/vitaminer-och-antioxidanter/d-vitamin#D-vitamin_och_covid-19

Aşılama ve otizm arasında bir bağlantı yok

Aşıların otizme neden olabileceğine dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Aşıların otizme neden olabileceğine dair şüpheler 1998 senesinde The Lancet isimli bilimsel dergide yayınlanan bir araştırma sonrası hız kazandı. Her ne kadar makalenin yazarları araştırmada KKK aşısı ve otizm arasında bir bağlantı gösterilmediğine dikkat çektiyse de makale bunu ima ettiği için eleştirildi. (Lee et al., Lancet, 1998).

Araştırma grubundakilerin çoğu daha sonra makalenin bu yorumlanışından uzaklaştı (Murch et al., Lancet, 2004). Makale daha sonra usulsüzlüklerin ortaya çıkmasından sonra Lancet (Lancet, Feb 2, 2010) tarafından geri çekildi. Danimarka, Finlandiya ve ABD’de gibi ülkelerde, KKK aşısı yapılmadan önce ve sonra deneklerde otizm ve kronik bağırsak hastalığının olup olmadığının araştırıldığı büyük epidemiyolojik çalışmalar yapıldı. Hiçbir araştırmada, aşılanmalar ve hastalıklardan herhangi birinin oluşumu arasında bir bağlantı tespit edilmedi. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) de konuyu araştırdı.

Mer om det falska vaccinpåståendet på Folkhälsomyndighetens webbplats

https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/fragor-och-svar/massling-passiuka-och-roda-hund/?exp=57171#_57171

Aşılar kısırlığa neden olmaz

Aşıların kısırlığa neden olduğuna dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil. Covid-19 aşılarının, kadınların ve erkeklerin doğurganlığını etkileyebileceğini gösteren herhangi bir şey yok.

Onaylanan tüm ilaçlar ve aşılar, farklı riskleri belirlemek ve elemek için bir takım farklı araştırmalardan geçtiler. Üretici, ilacı insanlarda deneyebilmek için daima bir takım laboratuvar testleri (in vitro) ve hayvan deneyleri (in vivo) gerçekleştirmek ve ilacın vücutta nasıl etkili olduğunu iyice açıklamak zorundadır.

İnsanlarda yapılan daha önceki testlerde (faz I ve II), aşının toksisite (bir maddenin ne kadar zehirli olduğu) yanı sıra hem kadınların hem de erkeklerin doğurganlığını etkileyip etkilemediğine özellikle dikkat edilmiştir. Koronavirüs aşılarının onayının dayalı olduğu bilimsel araştırmalar her bir araştırmacının raporunda (EPAR) açıklanmıştır.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Aşılar, DNA'nızı değiştiremez

Aşıların DNA'nızı değiştirebileceğine dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

mRNA maddesi vücudumuzdaki her hücrede bulunan ve hücreye nasıl çalışacağı talimatını veren ribo nükleik asit bazlı yapılardır. Bazı virüsler (mesela SARS-CoV-2), vücutta çoğalması için hücrelere virüsün kopyalanması talimatını veren RNA içerebilir.

mRNA bazlı Covid-19 aşıları (Comirnaty, Moderna) hücrelerin SARS-CoV-2 virüsüne benzeyen bir yüzey proteini üretmesini sağlıyor ve bu şekilde bağışıklık sistemini aktive ediyor. Bu proteinlerin, virüs partikülleri veya yeni RNA oluşturması mümkün değil. Dolayısıyla aşılardan enfekte olmak mümkün değil. Daha sonra gerçek bir koronavirüs, aşıyla bir kişiyi enfekte ettiğinde kişinin bağışıklık sistemi hazır olduğundan direk virüse saldırabiliyor. İnsan hücreleri RNA'yı DNA'ya dönüştüremez, dolayısıyla mRNA aşıları insanın genetik materyalini değiştiremez. Bununla beraber aşıların içerdiği mRNA vücutta çok çabuk parçalanıyor.

Şu an onaylı olan viral vektör aşıları (Vaxzevria ve Janssen), SARS-COV-2 virüsünün spike proteinini kodlayan DNA içeriyor. Bu DNA hücrelerimizde RNA'ya dönüştürülür ve sonra da mRNA aşılarında olduğu gibi yüzey proteinine ve böylece koruyucu bir bağışıklık yanıtı oluşması sağlanır. Bu viral vektör aşılarındaki DNA, DNA'mıza giremez ve genetik materyalimizi değiştiremez.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Koronavirüs aşıları herhangi bir mikroçip içermiyor

Aşıların gözetleme için mikroçip içerdiğine dair asılsız iddialar var. Bunlar tabii ki doğru değil.

Mikroçip veya başka bir gözetleme tekniği içeren hiçbir aşı yok, dolayısıyla Covid-19 aşılarının hiçbirinde de bunlar yok.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Aşılarda gizli bir içerik yok

Koronavirüs aşılarının gizli tehlikeli maddeler içerdiğine dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Aşılarda saklı veya gizli bir içerik yok. Aşıların içeriği her bir aşının kısa ürün bilgisinde ve broşüründe açıklanmıştır ve bunlar İsveç Tıbbi Ürünler Kurumu'nun (*Läkemedelsverket*) web sayfasında mevcuttur. Tüm ilaçların ve aşıların üretim süreçleri ve üretim tesisleri düzenli olarak ilaç otoriteleri tarafından denetlenmektedir.

Diğer ilaçlarda olduğu gibi aşılar da farklı yardımcı maddeler veya üretim sürecinde kullanılan maddelerin çok küçük kalıntılarını içerebilir. Onaylanmış her aşının kısa ürün bilgisinde ve broşüründe tam bir içerik listesi mevcut.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Aşılar, Covid-19 hastalığına neden olmaz

Aşıların, Covid-19 hastalığına sebep olduğuna dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Aşılar, kendini kopyalayabilen aktif bir virüs içermediği için aşılar Covid-19 hastalığını geçirmenize neden olmaz. Ancak vücudun kendi bağışıklık sistemi aşıya gerçek bir enfeksiyon gibi tepki verir. Bu sebeple aşı olduktan sonra ateş, baş ağrısı ve yorgunluk gibi yan etkiler görülebilir ki bunlar da enfeksiyonlara karşı olağan immünolojik tepkilerdir.

Onaylı Covid-19 aşılarından hiçbiri hastalığa karşı tam bir koruma sağlamıyor dolayısıyla aşı olsanız dahi ufak da olsa Covid-19 hastalığını kapma ve hasta olma riskiniz var. Ancak bu aşıdan dolayı hasta olduğunuz anlamına gelmez.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Aşılar, insan hücreleri içermiyor

Aşıların insan hücreleri içerdiğine dair asılsız iddialar var. Bunlar doğru değil.

Onaylı, vektör bazlı aşılar (Vaxzevria, Janssen), normal bir soğuk algınlığı virüsü olan inaktif bir adenovirüs içermektedir. Adenovirüs, kasa enjekte edilen aşıdaki DNA materyalinin hücrelere sokulması için kullanılmaktadır. DNA, SARS-CoV-2 koronavirüsü ile aynı olan ve hastalık yapmayan bir yüzey proteini oluşturacak şekilde değiştirilmiştir ve aşılama sonrası bağışıklık oluşturur.

Adenovirüs, 1970'lerde ceninlerden elde edilen ticari hücre hatlarında üretilmektedir. Bu hücreler daha sonra üretim sırasında temizlenmiştir ve aşıda mevcut değildir.

Mer om coronavaccinernas innehåll

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Aşılar onaylıdır

Avrupa'da tüm Covid-19 aşılarına verilen şartlı onayların, tam onay olmadığına dair söylentiler var. Bunlar doğru değil.

İsveç'te ve AB'de onaylı olan aşıların şartlı onayları var ve buna göre de şirketlerden onay sırasında mevcut olmayan ek belgeleri düzenlemeleri istenmiştir.

Resmi makamlar, aşıların etkili ve kabul edilebilir bir güvenlik profilinin olduğuna dair yeterince kanıt olduğu ve üretim sürecinin istenen şartları yerine getirdiği değerlendirmesini yapmıştır.

Sonradan istenen şeyler örneğin üretim süreci hakkında daha fazla veri veya klinik deneylerin nihai raporları olabilir. Bu şartların yerine getirilmemesi halinde onay gözden geçirilebilir. Şartlı onay bu aşılar için özel değildir ve çok zaman ağır hastalıkları tedavi etme

veya önleme imkanlarını hızlandırmak için büyük tıbbi ihtiyaç olduğunda kullanılmaktadır. Dolayısıyla şu an İsveç'te yapılan aşular klinik deneyler değildir.

İlgili bilgiler

Covid-19 aşularıyla ilgili başka sorularınız mı var? İsveç Tıbbi Ürünler Kurumu'nun Covid-19 hakkında sık sorulan sorularını okuyun veya ilaç bilgi hattı Läkemedelsupplysningen ile iletişime geçerek sorularınızı sorun.